

ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ДНЕВНИ ЛИСТ ОПШТИНЕ ГРАДА БЕОГРАДА

Г УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА: КНЕГИЊЕ ОЛГЕ 21

ПРИМЕРАК 1 ДИНАР

ИНДИЈА ПРЕД РЕВОЛУЦИЈОМ

Кабул, 20 маја (ДНБ)

Према вестима које стижу у Кабул, у целој Индији масовна хапшења, којима приступају Енглези, узимају све веће размере. При том се увек поступа произвољно. У већини случајева хапшења се врше са мотивацијом да су ухапшена лица узела учешћа у акцији грађанске непослушности. Тако је на пример у Лукнову једног јединог дана ухапшено 280 лица. У Уједињеним Провинцијама

налазе се преко 11.000 Индуса у затворима.

Претреси, хапшења...

Москва, 20 маја (ДНБ)

ТАСС јавља из Кабула да се према индијским листовима у Индији настављају претреси кућа и хапшења. У провинцији Пенџаб ухапшено је 28 учесника у кампањи грађанске непослушности. У Равалпинди ухапшен је песник Арбан Синг зато што је на једном збору прочитао једну „нежељену“ песму. У Лајла-

пуру полиција је извршила претрес у просторијама месне организације Сељачког савеза и ухапсила секретара организације. У Нагпору председника синдикалних радника Руипара задесила је слична судбина. Најзад, на основу закона „о одбрани државе“, осуђени су на годину дана затвора бивши секретар Свендијског студентског савеза Ансар Харвани, председник месне групе у Лукнову истог савеза Шапнагар и генерални секретар социјалистичке странке провинције Пенџаб, Абдул Азис.

Састанак претставника Национал-социјалистичких организација из иностранства

Берлин, 20 маја (ДНБ)

Одговорни највиши претставници иностраних организација Националсоцијалистичке немачке странке из 30 земаља састану су се у престоници Рајха на саветовању у време рата. Овај састанак замењује велике манифестације иностраних организација које се држе у мирно време у Штутгарту, граду Немача из иностранства, када хиљаде иностраних Немача показују своју приврженост домовину.

Први дан рада почео је свечаним полагањем венца на Споменик на „Унтер ден Липен“, где је гроб Хорст Весела. Главна тачка дана био је говор начелника иностраних организација Националсоцијалистичке немачке радничке странке Јулиуса Гопа, који је говорио о држави и делатности иностраних Немача у рату.

Високо одликовање маршала Рајха Геринга и министра спољних послова фон Рибентропа

Хсингкинг, 20 маја (ДНБ)

Цар Манџуко подарно је 19 маја маршалу Рајха председнику владе г. Херману Герингу и министру иностраних послова г. фон Рибентропу Орден Змаја првог реда

Одбрана до последњег метка

Рим, 20 маја (ДНБ)

Посада Амба Алаица, која се од 8 априла налази у неједнакој борби са непријатељем који је бројно и у ратном материјалу надмоћнији, добила је, како јавља јучерашњи извештај италијанске врховне команде, налог: „да се обустави борба“. Чак и непријатељ био је приморан да ода признање јуначком држању италијанских борбених трупа, које нису имале воду, нису имале муницију и нису имале могућности да лече своје рањенике, па је доделила част посади у повлачењу да носи оружје. Вишекрај Етиопије Војвода од Аосте, заповедник код Амба Алаица, који је остао на месту до последњег тренутка, дели судбину својих војника.

У овдашњим политичким круговима подвлачи се да је посада Амба Алаица водила безнадежну борбу. Без авиона, са веома мало одбранбеног оружја за одбрану од на-

пада непријатељског ваздухопловства, које је без прекида било у акцији, стојала је посада Амба Алаица. Док су сувоzemне позиције од 8 априла до 17 маја биле изложене жестокој артиљеријској паљби, тако да браниоци ни дању ни ноћу нису имали мира, намирнице су почеле да нестају, воде више није било, појавила се оскудица у муницији, рањеницима није могла да буде пружена помоћ. И поред тога храбри браниоци, чија је јединица примила заслужену славу у јучерашњем италијанском војном извештају, одбијала је све нападе противника који су постајали све јачи, али није могла да спречи да се обруч око брдске тврђаве све више сузи, утолико пре што се паљба противника на ову тврђаву стално појачавала. Посада Амба Алаица, који се у историји италијанског колонијалног рата већ по други пут гордом тугом просла-

вио, бранила се до последњег метка. Неупоредиви пример вође посаде која се стално све више смањивала, пример Војводе од Аосте, претстављао је јуначима Амба Алаица стални потстрек.

Италија зна, како се истиче у политичким круговима Рима, да се окончање борбе на Амба Алаици има искључиво приписати недостатку муниције, нестасици намирница и недостатку довоза новог ратног материјала, који далеко отаџбина више није могла да шаље. Италија је горда на вође својих наоружаних снага у Етиопији, Војводу од Аосте, на његове војнике и на верне Аскаре. Цела Италија је уверена да њихово заробљеништво претставља само једну паузу на путу ка коначној победи.

Једна немачка подморница потопила је 33.000 тона тенк-бродова

Берлин, 20 маја (ДНБ)

Врховна команда државне оружаних снага саопштава:

Једна подморница којом командује поручник бојног брода (капитантенант) Леман-Виленброк потопила је британске бродове-тенко-

ва са укупном тонажом од 33.000 тона, а који су бродови пловили у саставу конвоја. Немачки одреди јуришних бомбардера (штука), под заштитом ловачких авиона, бомбардовали су бродске објекте у Заливу Сува и аеродром на острву Криту. Својим бомбама су запалили једну крстарицу класе „Јорк“, разорили на земљи шест ловачких авиона марке „Харикен“ и избацили из строја шест противавионских топова.

Приликом препада на обалу Јужне Енглеске, немачки ловачки авиони оборили су у ваздушним борбама шест британских ловачких авиона и један бомбардер. Ноћас су бомбардери напали лука постројења на обали Јужне и Југоисточне Енглеске.

У Северној Африци владала је делатност обостраних извиђачких одреда.

Непријатељ ни преко дана ни ноћас није својим авионима залазио над територију Рајха.

Трагови британског бекства у Пиреју

Атина, 20 маја (ДНБ)

У пирејској луци унесени су многобројни немачки и грчки гључачи на вађењу огромних количина бродских олупина. Пронађени остаци ових бродова поново потврђују колико су Немци тешко погодили британске транспортне флотиле. Тако су од једног брода за транспортовање муниције од 10.000 тона пронађени само неки разбијени делови донег трупа брода, који се, уопште не могу препознати. Снажна експлозија овог пловећег депоа муниције разбила је још три друга брода. У периферијске квартове града избачени су комади творања од више тона тежине.

Ови докази уништења допуњују слику катастрофе, која је задесила британски експедициони корпус приликом бекства од немачких удара.

Порука војводе од Аосте Дучеу

Рим, 20 маја (ДНБ)

Агенција Стефани јавља да је Њ. К. В. војвода од Аосте упутно Дучеу следећу посланицу:

„Пошто је отклањање и лечење многобројних рањеника било постало немогућим и пошто је положај постао све тежи, тако да би се отпор и уз најтеже жртве могао наставити само још кратко време, решио сам се да затражим од непријатеља да прими предају под часним условима. Мој захтев је усвојен.

„У овом тужном часу тежим се убеђењем да сам све учинио што је било у људској моћи.

„Повлачећи се са командантског положаја који сам заузимао, захваљујући Вам, Дуче, што сте ме за ово годину дана љутих борби подупирали својом сагласношћу и својим поверењем. Ускоро ћемо се вратити у ове крајеве, и по други пут напојене италијанском крваву, у славу отаџбине.“

Дуче је одговорио на ову посланицу војводе од Аосте следећим речима:

„Ваше Краљевско Височанство, „Ви и Ваши војници вазда сте се јуначки борили, и преко границе онога што је у људској моћи. Италијански народ Вам се диви и дели Ваше убеђење о будућности.“

Тешке борбе код Гондара

Рим, 20 маја (ДНБ)

Штаб Врховне команде саопштава:

У Северној Африци сузбили смо у самом зачетку мање противничке потхвате на фронту код Тобрука и том приликом смо задобили заробљенике. Јединице нашег војног ваздухопловства бомбардовале су Марса Матрух и Тобрук, којом су приликом изазвали замашни пожари.

Непријатељ је извео ваздухопловни поход на Бенгази.

У Источној Африци, на отсеку Гондара, једним својим одлучним

Сенна над Енглеском

НА БЛИСКОМ ИСТОКУ РАТ СЕ ШИРИ

Француска је ступила у рат питајући своју владу „Зашто?“ Француска је била катастрофално потучена и онда је запитала сама себе „Зашто?“ Француска је била после примирја подвргнута британској блокади и цео свет пита „Зашто?“

Одговори су једноставни. У рат је ступила зато што су то желели Јевреји и тражили Британци. Војна катастрофа је наступила зато што Јевреји нису умели да организују рат, а Британци нису били способни да се бију. Режим глади је створен од стране Јеврејских властодержаца и британских морнара ради тога да се Француска натера на саботерску борбу против Осовине.

Француска је сада прозрела откуд њој долазе зло и несреће — од Англо-сакса или од Немаца — и изабрала је пут сарадње са стваралачким снагама Европе против рушилачких ван-европских снага. Као одговор на то долази бомбардовање аеродрома у Сирији, које је изведено на исти подмукли начин као ономад напад на француску морнарицу у Луци Омара.

Сирија је ушла у ратну зону. Рат у Предњој Азији проширује своје подручје.

Та земља као део Турске побеђење у Светском рату прешла је у француске руке под називом „Левантске државе под француским мандатом“. Син меканског шерифа Хусејна, Фејсал, који је требао да ступи на сиријски престо није добио Сирију, јер је она била потребна Француској, као прилаз Мосулским петролејским пољима. Париз је покушавао да прикључи Сирију и турску провинцију Цилицију, али се томе успротивила британска дипломатија, тајно, а турска војска оружано и Француска је одустала од своје намере. Турци су недавно одузели Французима Александретску област. На тај су начин Британци, плаћајући француским добром, придобили Турску као савезника. Један део арабског света ушао је онда у оквир турске државе.

Несрећа је и даље била Сирију. Британци су затворили француски нафтовод, којим је из Мосула текла нафта у луку Триполис. То је био ударац за спољну трговину, а следствено и за привреду Сирије. Затим је следовала блокада сиријске обале, коју је веома тешко подносила та економски несамостална земља.

У Лондону и Вашингтону блокаду француске метрополе су правдали сумњом да ће роба упућена у неокупирану Француску отићи у Немачку. Али тај детињаст изговор не важи за Сирију: нема оправдања драконској блокади колоније бившег савезника. То је репресалија према земљи која је остала верна влади у Вишију.

Комесар Сирије Пуо, који се није снашао у деликатној ситуацији, морао је да уступи свој положај Кијану, чувеном париском префекту. Али Кијан је погинуо на путу за Сирију кад је његов авион био нападнут од стране „непознатог“ војног авиона. Онда је власт добио генерал Денц који је уредио унутрашње односе у Сирији, спречио англофилску пропаганду између сиријских арабљана, средно привредне прилике у земљи и на најбољи начин решио проблем економских односа са Турском.

У Берлину и Риму су већ одавно увидели да ће напори генерала Денца у циљу очувања „Вишиског“ правца политике довести до сукоба са насилничком политиком Лондона. Зато су били кориговани услови потписаног примирја у Венесолској шуми, уколико се они односили на Сирију. На пример, обустављена је била предаја италијанском Додеканеском одреду великог броја авиона бивше Веганове армије које је примирје затекло у Сирији.

Дакле, Сирија није обезоружана и може пружити изванредан отпор

британским оружаним снагама које су почеле непријатељства. Операције у Сирији и операције из Сирије могу бити веома интересантне. Сам географски положај те земље указује на ванредно велики значај тог ратишта у садашњој, ваневропској фази рата. Сирија са Ираком може створити једну непрекидну зону борбе од Средоземнога Мора до Персиског Залива.

Тиме би се створио један зид између два савезника — ратујуће британске армије Ближњег Истока и нератујуће Турске. Уласком Сирије у ратну зону рат се примиче несигурним областима Палестине, где има још под пепелом ватре арабљанског противбританског покрета. Све то може имати значајних последица по целу ратну ситуацију на Блиском Истоку.

Наравно да се још не може предвидети обим и резултат операција на том евентуалном ратишту. Да се рат водио у оквиру војних могућности прошлих деценија, не би се могли замислити неки замашни планови француске армије у Сирији искупили удаљене од своје метрополе и лишене сувоземне везе са њом док приморски прилаз Сирији чува британски Кипар. Али сада, у доба скоро неограничених могућности авијације, можемо претпоставити да та армија неће бити препуштена својој судбини, него ће добити извесну материјалну и моралну помоћ.

У току скоро годишњег рата против Италије Британци нису били у стању да ограниче делатност италијанског ваздухопловства које се ослања на Додеканеску Острву и ако се та острва налазе у непосредној близини Кипра. Према томе се може мислити да не би генерату Вавелу могао успети план изолације Сиријског ратишта. Британци заузети великом битком у Северној Африци и борбама против италијанских трупа у Источној Африци, а истовремено запослени сада у Ираку имају, по свој прилици, ограничену количину трупа за неку акцију против Сирије.

Незгодно је за њих и то што се база за такву једну акцију — палестинско-трансијордански терен — налази у суседству са Сауд-Арабијом, моћном арабљанском краљевином, која је једина постигла да буде независна од Велике Британије. Њен краљ Ибн-Сауд, коме припадају градови Мека и Медина, и који је ради тога поштован у муслиманском свету као „заштитник светих градова“ води вешту политику са очигледним циљем постићи еманципацију арабљана од британског утицаја.

Ова чињеница као и многе друге, које карактеришу невероватно закршене политичке прилике Блиског Истока, дају разлога најсмиелијим претпоставкама за случај да из бомби „посејаних“ на сиријској њиви британских извијачких стабла рата.

Позната је прича о Александру Великом и Гордијевом чвору. Сада се већ приближава време кад ће оштар мач расећи „Интелигенс-сервисов чвор“ Блиског Истока.

Е. М.

Штрајкови и нереди на британским поседима на Далеком Истоку

Сингапур, 20 маја (ДНБ)

Како јављају из Сингапура, у Селангору дошло је до тешког сукоба између британских војника и штрајкача који су били до сада запослени на квантажама гуме. Приликом сукоба погинула су два радника, седморница је рањено док је преко стотину ухапшено. Због штрајка који је избио, око 15.000 радника остало је без посла, док је око 40 плантажа обуставило рад. Са ових плантажа сладе се велике количине материјала који је потребан за вођење рата.

Британске власти позвале су веће контингенте резервиста како би појачале одреде који служе за одржавање мира, а исто тако упућени су неки одреди трупа у Селангор.

После Италијанско-Хрватског уговора

Наредба Дучеа италијанској II армији

Рим, 20 маја (ДНБ)

Дуче је упутио Команди II армије следећу наредбу:

„С обзиром на политичке споразуме закључене у Риму између Италије и Независне Државе Хрватске

НАРЕЂУЈЕМ:

да почев од 20 маја сва грађанска власт у крајевима додељеним Независној Држави Хрватској који су до сад били потчињени италијанској војсци прелази на хрватске власти.

„Према томе, италијанске војне снаге које се сад налазе на земљишту Независне Државе Хрватске почев од 20 маја више неће имати карактер ни изузетни положај окупационих трупа, већ ће стећи карактер трупа које се налазе на земљишту пријатељске и савезничке Независне Државе Хрватске.

„Генерал г. Виторни Амброзио закључиће потребне споразуме са хрватским властима“.

Повлачење италијанских трупа из Хрватске

Загреб, 20 маја (ДНБ)

Италијанске трупе које су се затекле као окупационе трупе на хрватском земљишту, отпочеле су у понедељак да се повлаче у правцу новоутврђених граница.

У Спалату (Сплиту) и у граду Курцолу (Корчули) образоване су привремене месовите италијанско-хрватске команде које ће функционисати до извршења одреда уговора које предвиђају аутономну хрватску управу на италијанском земљишту.

Први хрватски орден

Загреб, 20 маја (ДНБ)

Уредбом са законском снагом установљен је као први хрватски орден Ред Круне Краља Звонимира.

Ово ће се одликовање давати како хрватским држављанима, тако држављанима других држава који су стекли заслуге за

хрватски народ и за Независну Државу Хрватску. Уредба о установљењу овог ордена предвиђа, поред Великог Крста, још четири степена Реда Круне Краља Звонимира.

Лица одликована Великим Крстом или једним од три највиша степена овога ордена имају права на титулу „витеза“.

Осим тога установљена је Хрватска Колајна (Медља) за заслуге.

»Ни најјача морнарица ни најсилнија војска више не могу спасти Енглеску«

Мадрид, 20 маја (ДНБ)

Политички недељни лист „Доминго“ доноси чланак о британском престижу. У чланку се вели да ни најјача морнарица ни најсилнија војска више не могу да спасу Британску Империју од пропасти. Писац чланка вели да су после догађаја последње године и оне државе које су догле са страхопоштовањем гледале у Енглеску, изгубиле и последњи респект пред Британском Империјом. На све стране, у Женеви, у Минхену и у Москви, каже даље лист, британска дипломатија подносила је пораз за поразом. Ти поразни сад као црви гризу енглески престиж у свету. Читав низ држава, каже даље лист, насео је, поуздавајући се у пуста лондонска обећања. Пропаст тих држава још већма потхрањује пожар који уништава Британску Империју. Најбољи доказ о томе колико се сгрозео углед Велике Британије, каже се даље, треба гледати у чињеници да сад и мала арапска држава од три милиона становника као што је Ирак устаје против Велике Британије. На крају чланка се вели:

„Кредитна способност Енглеске не котира се више ни на једној берзи на свету“.

Последње вести

Ирачко ваздухопловство уништило тридесет енглеских борних кола

Дамаск, 20 маја (ДНБ)

Ирачки војни извештај број 21 гласи:

„Западни фронт: Наши истурени одреди и даље су у додиру са непријатељем. Они су ступили у борбу са непријатељским патролама и принудили да се са губицима повуку.

Јужни фронт: Наше оружане снаге, уз подршку локалних племена, извршиле су у ноћи између 17 и 18 маја напад на непријатељске одреде, којима су нанеле губитке у материјалу и људству. Два брза чамца напала су једну ирачку осматрачницу. Ирачке наоружане снаге приморале су међутим непријатеља да се уз губитке повуче.

У ваздуху наши борбени авиони извршили су по дану извиђачке летове. Они су извршили напад на један одред непријатељских оклопних кола и транспорте трупа, којом приликом је уништено 30 оклопних кола и теретних аутомобила. Остатак непријатељске колоне натеран је у бекство. Непријатељски авиони летели су над престоницом и бацили неколико бомби на базу Рашид. Нису нанете значајне штете. Поред тога, непријатељ је извршио више извиђачких летова над разним областима Ирака.

Полицијске оружане снаге: Ситуација се и даље налази у рукама наших полицијских оружаних снага. Непријатељски авиони летели су

Француски официр жртва британског напада на Сирију

Виши, 20 маја (ДНБ)

У суботу је сачуван са свима војним почастима у Бејруту један француски ваздухопловни потпуковник који је био прва жртва напада британских авиона на сиријске аеродроме, а који је погинуо на аеродрому Рајак.

над једним аеродромом западно од Еуфрата, али их је ирачка противавионска одбрана одбила.

Очајно стање у бомбардованом Плимуту

Амстердам, 20 маја (ДНБ)

Специјални дописник „Дејли Хералда“ у једном чланку износи стање у британском ратном пристаништу Плимуту и каже да су три последња узастопна ваздушна напада на Плимут, која су немачки авиони извршили крајем априла, били толико тешки да је град доведен у врло тешак положај и да нема никаквог изгледа да се помогне тамошњем становништву. Што се тиче неке помоћи владе, о томе не треба ни мислити. Хиљаде људи лута око својих порушених кућа и по опустошеним улицама, по страшној хладноћи, тражећи склониште по привременим логорима. Исто тако огроман је број оних који не знају где би могли да нађу хране да би се некоко помогли.

У даљем допису писац каже да снабдевање животним намирницама Плимута претставља највећу тешкоћу. Изгладнели људи морају по пет до шест километара да иду да би неколико добили карте за намирнице, према немају готово никаквог изгледа да ће те карте моћи да добију, а поговору да набаве нешто за јело. Исто тако велике тешкоће претставља евакуација жена са децом које немају никакве могућности да дођу до карата за пут, већ су принуђене да просе по улицама града. Поред тога, готово је немогуће напустити град. Што се тиче отпремања једног помоћног воза за опустошени град, власти су у немогућности да то учине нити пак могу да доведу у ред хаос који влада у граду.

Како је телесна гарда Адолфа Хитлера заузела Патрас

Сензационални извештај Шварц ван Берка у листу „Дас Рајх“

СМЕЛИ ПОДВИГ НА КОРИНТСКОМ ЗАЛИВУ

Цео одред немачки је као и његов командант. Ову ноћ, прву после осамнаест непреспаваних, дат је одмор. Легло се како тако, на ипак се изјутра пробудило и мислило да је тај одмор био само леп сан... Већ у подне протреше редовима командантових речи: „Гоњење! Коринтски залив! Пелопонез!“

Било је то у Јанини, на северу, далеко у Епиру, Грци, растурени, без оружја, које остављају свуда по путу, журе кућама. Не занима нас ни оружје, ми претјемо све на путу и гурамо доле.

НЕПРИЈАТЕЉ У РАСЛУ

То претјезање предочио нам је још јасније пораз и расуло. Долинама и косама, ван путева, свуда, као хиљаде капака и олука, без поретка, све је људство отицало кућама. Ено, пуковник седе на коњу, носи се напред једна увијена застава, иде добшар, све као војска, али војска то више није. Расуло.

А ми господаримо друмом. Наше машине и оруђа у затвореном поретку гурају напред. Ми гурамо кроз грчке редове који се склањају у страну. За нама вихори прашина.

НИ КАПИ ВОДЕ

Инак, лако је дојучерашњем непријатељу. Ми загледамо карту и часовник. Успут, ко је успео и могао, отсекао комад хлеба, намазав га, али и руком стално држао покривеног, иначе би све било премојено јон једнапут — прашином. Иначе само напред, без воде, без јела. Негде, кратак застој користито је неким да искаче до врта поморанџи и да напуне шамове.

Грци, разоружани, иду лагано, пију успут свеже воде гледоу нају. Ми смо желили, праљиви, знојави! А пут гори ко путеву у Пољској које знамо добро по зду сећању. Вече пада, ноћ ускоро, још нисмо на циљу.

БАЈРОНОВО МЕСТО

Ево нас најзад у Мисолоуни на мору. Неко се сети да је ту умро Бајрон, у борби против Турака. Тај нам је причао о Бајрону, али ми смо просто гледали нашег команданта, доле на коринтском друму, како нестрпљиво чека и свака четврт сата пита: јесмо ли стигли. Јер — команданта тек боље знамо него Бајрон!

У освит зоре, ето нас на обали. Нема ни питања ни извињавања што смо мало заостали. Направили смо својих 250 километара кроз планине. Ено, преко пута од нас Полопоне се ствјо уздице. Схватили смо. Ми имамо да форсирамо Коринтски Залив, нашом снагом, ту, колика је да је! Смело или лудо — видећемо како ће испати!

ГДЕ СУ ЕНГЛЕЗИ?

За часак сви размишљамо. На западу од нас, наши треба да су негде на Истмосу. Тамо треба да су се искрвали падобранци. Знају ли Енглези о томе што? Невероватно би било. Телефонске везе још су читаве. Мора да има ту негде и авиона извиђача и мина и бродова. Ваља први Коринт, ипак. Мора се. Олука је пала.

Све је сада у одлуци одлучног вође. Он одлази у мајушину пристаниште, Навкапос, стари Јепант. Тражи превозна средства. Залив празан. Али са југозапада ено две тачке. Све су веће. Рибарски бродови...

НА ДВА РИБАРСКА БРОДИЋА

Два бедна рибарска бродића. Командант их одмерава. Онда заповеда: Мотоцикли на брод! На један од њих пет машина, петнаест људи. На други тежи и лакши противтенковац и још неколико мотора.

Први полази преко. Сад, шта буде! Дурбини уперени, траже се опасни објекти. И шали се. „Ено, шеф подморнице!“ „Ено пловећа мина!“ Смејемо се. Нигде ништа у ствари и нема. Вода хуји и прска нас. За један сат ето пред нама обале. Осам стотина, шест, пет стотина метара још. Дурбини претражују грозничаво обалу. Сада би могао зарепштати отуда митраџез. Неке прилике се мувају по обали.

ЕНГЛЕСКИ ТЕНК!

Посада лежи по палуци спремна. Бродић запара обалу и сви искачу и трче према кућицама. У том тренутку, на педесет метара, избија на окуци друма мрки тенк, окреће куду и упире тежким митраџез на обалу. Људи прилегују уз кућице. Срце куца да исходи...

Оклопна кола брехују, куца се опет обрће назад... и... одлази! Шта је то, господо моја! Да ли нас није видео, шта ли намерава? Лежимо још и трљамо очи у неверици. Гледамо назад на супротну обалу: тамо стоји командант, гледа и чека.

Он очекује акцију. Брзо се спремамо и избијамо навише, на друм. Опет куца мотора. Скривамо се потпуно са обе стране. Из кућица избијају и неки доморци. И, као и ми, нестају нагло иза камења и жбунова.

РУКЕ У ВИС!

Иза кривине избија мотоцикл, а за њим камион. Енглези! Прилазе и не слуте ни-

шта. Пуштамо их сасвим близу, можемо да читамо бројеве на возилу. Онда скачемо нагло: „Руке у вис!“ Цели уперени са свих страна. Кочице зашкрипаше нагло, скачу доле са седница. Дижу руке и читавих пет минута не спуштају их. Запрепаћени су.

Немици? Већ ту?! У томе трче наши одозго и вичу: „Још једна кола!“ Скок у камион енглеши и он се испрецава на друму. Заробљене склањамо хитно иза кућица. Ево опет мотоцикл и камион. Понавља се иста сцена безмерног запрепаћења. Један виче: „Немици? Већ ту?!“

За четврт сата имамо 40 заробљеника, међу којима три официра. Веле: били су на путу за Патрас, нико није рачунао да смо ми већ ту. Док дан о дану, ето их на бродови и превозе се назад преко, где их очекује наш командант.

ПУК ПРОТИВ ЧЕТЕ

До сада, био је то сјајан подвиг и ливна пустољовина. Сада са оне обале стиже други рибарски бродић, иде у патраски залив и искршава се. Свака два сата сада већ пристиже по један бродић и искршава људе. Доносе наредбу што пре слази све чамце и бродове преко, што пре покупати сва могућа возила, кола и све!

Целу ноћ се украшава и искршава. По подне задушни извијач јавља да је заједно на путу ка Патрасу један непријатељски бунк. А ми смо једна једна чета, са два оруђа... Но Енглези не долазе. Можда су отишли на југ у брда.

Сад командант одлучно ради. Пре но што и стижу појачања са друге обале, он формира пуну походну чету, са заплесеним и рекарвираним колима. Иде се дуж Коринтског залива. Гледа се дају бродови и чамци, упућују се у Навкапос. Ради се пуним паром, по свима местима дуж обале.

БАТАЉОН ИМА И ЈЕДНОГ МАШИ-НОВОЋУ

Већ је пренесен један батаљон. У њему је и један машиновођа. На патраској страни ложи он једну локомотиву и вози батаљон дуж пруге за Коринт; иде за моторизованим одредом. Међутим су свуда купуљени камиони и дуксузна кола. Један противтенковац закачен за једну лимузину. Све је могуће, кад се хоће.

Међу пионијима је један мајстор који је часком удесно велику дизелину у Патраском заливу. За десет минута! Сада је играчка да се товаре и тенкови.

ЕВО ПАДОБРАНАЦ!

За ингло један дан је, без неке нарочите претходне припреме, гарда сакупљена на обали Пелопонеза и то у таквом броју да се може одупрети сваком покушају непријатељском.

По подне, мотористи наилазе на падобранце. Они су препречили у Коринт, на морузду, бекство непријатеља. Он ће сада покушати на југ. На запад не може. Тамо гарда већ брзо продира пре Кааламија. Тамо је сатеран у последни кат Европе...

Ђаво нека носи енглеску краљицу!

Женева, 20 маја (ДНБ)

Поводом грубих британских испада против маршала Петена и адмирала Дарлана, г. Фицбер Жеро написао је у марсељском листу „Миди Либр“ чланак у коме вели да су француски морнари Бретони после битке на Трафалгару викали: „Ђаво нека носи енглеску Краљицу!“ Данас, вели г. Жеро, и адмирал Дарлан осећа исто што су тада осећали француски морнари, а тако осећа и цео француски народ. Као нека мора, вели писац чланка, притисло је француски народ сећање на недавни прошлост кад је морао да гледа како се британским војницима у Француској уступају читаве палате и најбоља места у позориштима и пре свега у локалитет за играње, само да би ти војници пристали да се боре раме уз раме са Французима.

Удео јевреја у француској привреди

Париз, 20 маја (ДНБ)

Француски лист „О Пилори“ износи у једном напису јеврејски удео у разним професионалним гранама Француске. Према тим подацима јеврејски удео у банкарству износи 57%, у трговини дијамантима и драгуљама 45%, у трговини крзном 56%, у музичкој издavaчкој трговини 71%, у финој мануфактури 61%, у конфекционој трговини 47%, у индустрији свиле и производа од свиле 38%, а у трговини шипела 44%.

Авион у бескрајној пустињи

Од ратног дописника Рудолфа Вагнера

Мирно и пажљиво прелази потпоручник В. својом руком преко географске карте на којој се жуто обојени пустињски предео Северне Африке одваја од плавог Средоземног Мора. Приметно сам да је један угло картe нарочито пошета: метици из митраџеза једног непријатељског ловца прописно су је избушили за време једног извиђачког лета.

Пре него што потпоручник В. прича своје доживљаје о страховитим тренуцима у току борбе са три „Харикени“ и тежким часовима док је био сам у пустињи са мртвим пилотом, привела нам он о победном маршу немачког афричког одреда, о тешкоћама пустињског ратовања, о сјајној сарадњи извиђача и околних одреда генерала Г. Ромела.

Заједно са околним одредима извиђачка ескадрила потпоручника В. у смелим летовима продирала је до саме обале и крстарила обалским појасом изнад Тобрука. У тим летовима непрестано су је пратиле бунде очи наших околних одреда, који су се котрљали напред ка непријатељским положајима обавијени густим облачима ситног пустињског песка. Сваки покушај бекства противника брзо је прашан и онемогућаван. Копања посада ескадриле са своје стране извршила је исто тако готово немогуће подухвате. У брзим маршевима хитала је она ка сваком новом аеродрому извиђача и потпомагала је својим неопходним средствима беспрекидне нападе другова. Аутомобили, које су Енглези у бекству напуштали, често су им помагали да изврше огромно тешке задатке.

Тако су они заједно дошли до једног пустињског утврђења, чији су се бели зидови високо уздицали изнад бескрајног пустињског песка. На једној великој површини у близини утврђења спуштали су се и стартовали авиони. Покривени дебелим слојем прашице, необоријени и обавијени знојем, авијатичари су били увек спремни за акцију, увек уз своје машине, које су исто тако са своје стране давале последње што су могле.

Са овог аеродрома предузет је последњи извиђачки лет потпоручника В. и његовог пилота, подофицира С. Слушајући речи потпоручника В. доживљавао сам судбини оба немачка авијатичара у вредој пустињи Северне Африке.

Распршени непријатељски околни одреди и јужно од утврђења окупили су да се пробију и притом заробили један мали немачки извиђачки одред. Ова вест била је истовремено и наредба за стартовање наших извиђача. Немачки авион исподов лебди изнад пустиње, која се поново њих протеже у бескрајност. Писао је ка истоку. Они осматрача оштро моторе уздуку пустињских путева. Стој! Тамо, где се између оштрих стена увукала мала долина, јасно се примећује кола аутомобила. Пријатељ или непријатељ? Можда су то и распршени енглески околни одреди? Или су можда немачке снаге већ продале до овог места? О свему овоме размишља потпоручник В. пре него што вођ авиона издаје наредбу: „Приближите се опрезно овој групи!“ Ипак људи испод нас дају нам знак за распознавање.

Идемо даље. Пусте стазе провлаче се даље кроз бескрајни песак. Одједном примећујемо једна једина кола на самој ивици караванског друма. Извијач се увлачи у један огроман провидан облак, који вис и самостоје изнад пустиње, и настоји да издигне осмотри овај усам-

љени објект. Одједном изнад њега појављују се као три птице грабљивце три ловца. Непријатељи, „Харикени!“ Један поглед, и немачки авијатичари одмаку су га познати. Обрушавајући се покушава дофицир да свој авион извуче из опасне зоне, али мрачна тачка јури страховитом брзином, постаје све већа, јури право на извиђача. Непријатељски ловац спушта се дубље, пре него га је могла дохватити митраџеза ватра потпоручника В. Затим он напада одоздо, благодарећи својој далеко већој брзини. Скретање у лево не може извиђача више спасти. Праска и удара у крила и на трупу извиђача. Потпоручник В. осећа у обе ноге жестоку уарац и пада на кољена. Ипак сакупља сву снагу и успрљава се.

Већ нам се приближио и следећи падобранец. Зрна из његовог митраџеза разбледају су стакао на кабини. Подофицир уздикује, а потпоручник В. примећује у његову краву уздигнуто десну руку. Чује се јак узвик: „Треба ли да се спустим?“ „Да, да!“ Подофицир С. може да управља само својом левом руком. Клапете се и крећући се несигурно авион се приближава земљи. Да ли је подофицир С. изгубио власт над овом кутњом? Ова мисао пролази је као муња кроз мозак осматрача. Неколико тренутака доцније машина се дохватила песка, и са приближеним гумама котрља се. „Хвала Богу! Закочите, закочите!“ мрмља осматрач у тренутку кад је приметио трећег нападача који се у косом лету устремио на њих и сина ватру из свих цеву доле на беспомоћне људе.

Непријатна тишина после треска, пуцања и звиждања митраљеских зрна. Само врели мотор још дакне. Са тешкоћом потпоручник В. изговара име свог пилота. Никаквог одговора. Савијен у клубце, са протрешеним грудима подофицир С. је на свом седмиду. До последњег тренутка вршио је своју дужност. Мотор је угашен, магнетска игла стоји на нули. Вредан момак! Ипак ни му се још могло помоћи. Сасвим лагано гаси се пуле овог друга и борца. Смрт у пустињи...

Са својим радно апаратом потпоручник В. настоји да дође у везу са својим аеродромом. Не добија никакав одговор. СОС, СОС... то су последњи дрхтаји на апарату па ипак се ништа не покреће. Презиђиве прилази одлучно апарату и покушава да извуче митраџез. Он зна да су другови немачког афричког одреда доста близу, и да би било бесмислено да се без одбране пусти да га Енглези заробе. Потпоручник В. помишља на ону колону у малој долини коју је пре неколико минута приметио. Тек тада он прегледа своје ране. Обе ноге испод колена пробијене су митраљеским зрнима, а вероватно преломљена је и нека коса. Мирно, не журећи се, потпоручник В. преврља своје болне ране. Затим потпоручник В. се маша за свој раковити револвер, Шарене кугле и сјајне звезде позивају помоћ. Оне се пењу и падају у блешетљивој светлости подневног сунца. Узалуд. Ране пеку, жеђ неослазно мучи. Са стене, са које је дао сигнал својим друговима, враћа се потпоручник В. свој авиону. Размишљајући јасно и правени планове извлачи он своју флашу пуну кафе, нешто хране, боцу са водом, сигналуни муницију, и остаје ствари који су потребне у овом пустињском ратовању, као да прави инвен-

тар, — приповедао је касније сам потпоручник В., поређао је ове рazine и користе ствари. Једино сламњаче, одређене као заштита за време ледених афричких ноћи, не могу се више спасти. Зрна непријатељских ловаца учинила су своје и ватра лагано уништава сламњаче изнутра.

Још неколико пута потпоручник В. тешко се вукнути, долази до стене. Примећује само једног непријатељског извиђача који се приближио. Да ли ће се он спустити и покушати да можда некога зароби? Потпоручник В. примпреније је свој митраџез. „Они ме неће жива ухватити“. То је његова чврста олука.

Приближује се вече. Сати пуни наде прошли су неиспуњени. Потпоручник В. почиње да дрхти од хладноће. Осећају се последње претрпљених напора и губитка крви. Узима свој падобран и увија се у њега, како би се бар donekle одбранио од хладноће. Док тако тихо лежи, он још размишља о томе, шта треба да учини. Да ли напустити машину и покушати да дође до својих другова, или да најпре експлозивом уништи авион. Ипак ко ће му помоћи да покопа мртвог друга? Његове се мисли опет враћају натраг, већ види у својој машти немачка оклопна кола, која бесумне не могу бити далеко. Потпоручник В. остаје ту док она не стигну. Они ће помоћи.

Изненада, у тишини смрчавља, чује се шум авионског мотора. Узбуђено потпоручник В. тражи погледом по вечерњем небу. Да, да немачки извиђач! Да ли ме он тражи. Једна сјајна кугла за другом лети високо у вис. Али извиђач је свине далеко, и одједном се враћа натраг. Тежак осећај напуштености савладава потпоручник В. Први пут осећа се он беспомоћним.

Са највећим напорима увија се потпоручник В. у падобран и покушава да заспи.

Ујутру он се реши да дође до најближег пустињског караванског друма. Најпотребније ствари узима са собом и почиње овај тежак и мучан марш. После два сата превалио је неколико стотина метара. Овде мора да је караванска стаза негде у близини. Зглоб у коленима отекао му је, ране пеку још жешће. Дуго не може ићи даље.

Испрљан и без снаге немачки авијатичар се одмара и очекује жезло спајеве. Негде одједном чује шум мотора неке колоне. Узбуђен, али опрезно пужи он напред и приближује се ивици језеке стене. Одједном примећује: „То је немачка противавионска артиљерија! Викати и пушати!“ Дивља животна радост обухвата га. Два аутомобила скрећу са стазе и приближују се кроз песак усамљеном пустињском борју.

Гроб немачког авијатичара у пустињи Северне Африке остаје иза њих. Гроб једног доброг и храброг друга који стоји као знамењаке на бескрајној стази победе. То је доказ о пожртвованости немачких извиђача, који побеђују заједно са околним одредима генерала Ромела.

РАЗОЧАРЕЊЕ

ПИСМО УРЕДНИШТВУ „ОПШТИНСКИХ НОВИНА“

Београд, 18 мај

Видео сам да сте у недељном броју свог листа објавили разговор који сам додио у Љубљани (а не у Загребу) са колегом Тиголјем, после мога повратка из Године, где сам био на лечењу. То је био један крик срца у туђини и крик за изгубљеном земљом. Како г. Тиголј не говори француски а ја нисам могао да се изражавама италијански, то су се преко преводаца поткраде извесне измене мојих мисли. У тришанској редакцији, видим, додали су још неки гарнирунг, као што то увек бива кад се у туђој земљи улепшавају речи странаца. Али сад свеједно; то је тако ситно према ономе, што се одиграло од 27 марта у овој нашој напавеној земљи.

Међутим, разлог због кога Вам данас пишем, није да исправљам измењени текст, већ да констатујем ново, дубоко разочарење, које сам осетио на повратку у наш Београд.

Тамо у Словенији, мислио сам да је наш свет, преживљујући најдубљу драму, дупло главом о зид и дошао к себи. Био сам уверен да су његове очи најзад угледале стварност онога рата, који је тако олак, тако страствено, тако безумно био тражен од старца и деце, бака и професора, интелектуалаца и пилаара, а да не говоримо о војницима. Мислио сам да ћу затећи људе, свесне онога шта су учинили, свесне своје обмане, нагржене болом и жуђом казне за прве инспираторе рата.

Место свега тога видео сам их, како мирно пред обновљеним пивницама, пију пиво и уживају на сунцу, као да ништа није било. Као да је упропашћена земља, само један ружан сан. Као да оно што су тражили и чиме су опияјали необавештени народ, није ништа друго, до обична фата-моргана, једна пролазна, тренутна обмана чула, а да ускоро долази опет онај исти стари живот, који ће их вратити на њихова водећа места!

Ништа њих не пече, што је земља раскомадана, што је завињена у црно, што је осветла тежину ситуације и што ће је тек осетити. Они су цинични пред болом људи који су изгубили своје драге и своју имовину под рушевинама. Они, који су тражили рат свим грлом својим, не осећају ни трунке гриже савести пред поворком оних јадних војника, који као поворке авети, расклањају рушевине једног, некога цветног града. Они, који су их отерали у рат, који су том сељаци одвели и последњег војача са села, последњу рагу, само да би на списку било што више „убојне“ снаге, праве се сада луди, као „ни лук јели, ни лук миришали“.

Толуко несавести није се могло очекивати. Ништа уста не изразише гнев.

Непојамно је, да се једна дивна земља може одвести свесно у пропаст, а да нико за то не одговара, да нико није крив. Био сам у Словенији и они сад вршише. Увиђају глупост и жеде да једном казне оне, који су их преварили. Не говорим о Хрватима, с којима ми више немамо ничег заједничког. Они имају своју државу и своју судбину. Нека им је срећан пут у нови живот. Али морам говорити о Србима. Био сам пренеражен кад сам видео оне исте, од којих се ми нисмо могли одбранити да смо „агенти“ Немачке, а они овејани родољуби.

Да, ми људи, који смо бранили јачињу спољне политике наслона на Немачку, ми нисмо хтели рат, јер смо знали шта он доноси. Ми смо свом животном снагом упозоравали наш народ на опасност једног рата, с обзиром на мозаички састав државе, с обзиром да смо ми народ анти-талента за организацију и с обзиром на искуства која су пожељна други, много јачи народи пре нас, који су се упустили у борбу са снагом Трећег Рајха, пред којом нема тешкоћа.

Мислили смо да је довољно туђе искуство седам других држава. Били смо дубоко уверени, да до краја рата можемо остати мирно у свом завидном положају. Трећи Рајх није био жулан територија, па ни наше. Он је имао прецих послова од рата са Југославијом.

Куд је било боље да смо остали у стању пријатељства и узајамног поштовања са Трећим Рајхом. Куд је то завиднији и часнији положај од једне жалосне, неславне капитулације после десет дана анархије и куд је то боље од данашњег стања окупације Србије!

Ми смо хтели очувати својој земљи независност путем пријатељства; наши орогчени противници више су волели окупацију, нуђу последицу једног неравног рата. Зар су мислили, јадници, да

у добу мотора, још увек српски војини може однети победу?

Са њима није било могуће разговарати. Њих није било могуће убедити да је увек било времена за катастрофу. Они су хтели рат одмах, док није Сојуз узет и тај вешт изговор за рат, био је победа глупости над разумом, победа туђих интереса над нашим сопственим.

Сад сви подносио последње те кардиналне глупости.

М. Световски.

БЕОГРАДСКА ХРОНИКА

Стрељан због пљачке

Ључе је у Београду афиширана следећа објава:

Београдски становник А.С.Х... због пљачке је од стране Ратног Суда Команде осуђен на смрт. Пресуда је данас извршена.

Овај случај се ставља на знање целокупном становништву Београда, ради упозорења.

Београд, 19-V-1941 године.

Војна Команда Београда
КОМАНДАНТ

(Агенција Рудник)

Кажњени спекуланти и беспосличари

Управа града казнила је:

1. — Са тридесет дана затвора и принудним радом:

Бастјан Тонку, служавку из Ношце, због продавања намирница на улицама по високој цени; Теофилов Ђилвовац, зидар, Требињски ул. бр. 5 због беспосличарности и Лошић П. Милоша, тесача, Орловић Павла ул. бр. 1, због беспосличарности и пијанчења.

2. — Са 10 дана затвора и принудним радом:

Јованку Јајчич, беспосличарку, улица Још Игњатовића бр. 2, због пијанства.

Водовод је скоро свуда прорадио

У Београду, чији је водовод за време бомбардовања био врло тешко оштећен, сада има још врао мада улица без воде. Водовод је скоро свуда прорадио и до воде није тешко доћи. Укинута је и разношење воде сакама, јер ни за то нема више потребе.

Међу последњима воду су добили блок између улица Краљице Марије, Гробљанске, Кнеза Данила и Драг. Поповића, блок између Коларчеве, Поенкареове, Хилендарске и Шафарикове, блок између Узу Миркове, Краља Петра, Господар Јевремове и Маршала Пилсудског, као и улице Риге од Фере, Крунска, Кнегиње Пер-

Млеко за децу у Београду

Немачке власти у сагласности са нашим санитарским властима учиниле су све да се за београдску децу, ону најмању која су још готово искључиво на млеку, обезбеди довољна количина чистог и здравог млека. Ово млеко добива се искључиво из пречаних крајева. Контролу над њим сваког дана врши Завод за контролу јавне исхране, у Франске д'Еперезе улици, број 13. Шеф одељења г. др. Јован Валдан сарађује са шефом службе која се стара за збињавање деце, г. др. Вуловићем. Саветовање са мајкама и сви одговори на разне проблеме дају се у Дечем диспансеру, Ломнина улица, број 17.

Млеко, које је намењено само за децу, одговара свим условима и над њим се врши најстрожа контрола.

Наредба о старом гвођђу са порушених зграда

У вези ранијих наређења о рушењу бомбардованих и изгорелих зграда Немачка команда наређује да се приликом рушења одваја старо гвођђе и да се слаже на засебно место на самом градилишту, а по завршетку радова има се извести Техничкој дирекцији о месту где се гвођђе налази са назнаком количине.

За лекаре обвезнике из резерве

Према накнадном наређењу Фелдкомандантуре (Штандортарцт), имају се неизоставно до 21 маја до 18 часова јавити санитарском генералу г. др. Војиславу Поповићу, (Кнегиње Персиде, 57/II) и сви лекари обвезници из резерве, који немају официрски чин.

Резервни санитарски поручник г. др. Војин Петровић, који је од стране Фелдкомандантуре у Нишу пуштен на осуство у Београд, да се одмах јави санитарском генералу г. др. Војиславу Поповићу, (Кнегиње Персиде, бр. 57/II), ради хитног саопштења.

Гдегод је у свету на делу каква разорна пропаганда, вазда при томе играју водећу улогу и Јевреји. Јавна је тајна да је при повратку од 27 марта, толико кобном за српски народ такође било умешано међународно Јеврејство, као што је уопште систематско завођење народних маса од стране са Јеврејима орођених или јеврејским новцем куп-

љених г. зв. „интелектуалаца“ једно од најкобнојих поглавља српске историје. А да су с друге стране они који су припремали пуч тачно знали коме треба да се обрате својим захтевима, доказује писмо које је написано у Нишу а које је, захваљујући познатом „повољном ветру“, доделено у наше руке. То је писмо пододбора Удружења четника у Нишу, пућено тамошњом Мојсјејској цркви општини. Није то случајно што су се четници обратили баш јеврејској општини. Као што се може доказати, баш јеврејски капиталисти који се у писму помињу, већ су раније били дали знатне прилоге за агитацију која је служила искључиво заглављувању и потстрекавању народа на зло. Они су сукривци у несрећи која је задесила српски народ кад се овај дао, противно својим интересима, угурати у рат против Велико-немачког Рајха.

Писмо гласи:
„ПОДОДБОР УДРУЖЕЊА ЧЕТНИКА“
Ч. Службено
30. III. 1941

„Члановима црквене општине Мојсјејевске вероисповести

Ниш
„С обзиром на указану потребу, да се организује једна добро опремљена комитска чета у Нишу, обраћамо се Вашој цркви општини да нам издејствујете од својих имућнијих чланова извесну материјалну помоћ која ће омогућити организовање ове чете.

„Намамо се да ће овај наш акт бити повољно решен, јер смо као синови заједничке отаџбине позвани да поднесмо заједничке жртве и да братски делимо дужности за слободу своје земље. Овим пружамо прилику родољубивим Јеврејима да и на делу докажу оно што су пре извесног времена манифестовали путем јавне штампе у нашем граду Нишу. У истакнутом и имућном родољубцу убрајамо г. р. Хајнута Варона, трг., Дајча Александра инд., Боривоја Хазана, др. Хазана, зуб. лекара, Марка Абеношова, трг., браћу Нисим, Леона Хазана, мењача, браћу Алкалаја, кожаре, др. Боривоја Бераху и Исака Бераху, колектора Класне лутрије, и т. д.

„Према томе горе наменоване имућне Јевреје умољавамо да ступе са нама у директан контакт како би могли детаљно да проучимо ово узвишено питање.

„Такође умољавамо именовану господу да између себе изабере једно лице које ће вршити руковање новцем, јер ми не желимо да будемо и руковаоци благајне.

29-III-1941 год. (М. П.)
I-ви потпредседник старих четника
Светозар Миљковић, с. р. кројач
(Агенција „Рудник“)

КРОЗ ЦЕО СВЕТ

Младенци од 141 јодину

Пред матрничара у Ерфурту представил су обудовљени супружници који су заједно бројали 141 годину. Женик је имао 72 године, а малада 69 лета. Свакање браку није прошло без тешкоћа, пошто су обадва нова супружника већ поодвамо поприлично тврди на ушима, тако да је син једног супружника морао да послужа као „тумац“.

Рузвелтове изборне лажи — Шпанци кришћкују Рузвелта

Шпански лист Информасионес у једном уводном чланку описује и износи нечуване изборне лажи Рузвелта и Вилкија, приликом кандидовања на положај претседника. Пошто су обадвојица били убеђени да је 90 од сто свих америчких бирача против рата, они су сву своју изборну пропаганду засновали на начелу немешања Америке у европски сукоб. А после избора су обадвојица полако преварили своје бираче. Шпански лист наводи следеће пароле из Рузвелтових говора: „Синови америчког народа неће никад учествовати у неком иностраном рату“, „Одлучили смо да бродови с америчком заставом никада не лиферују ратни материјал зарађеним државима“, и „Најплементнији циљ наше политике је сте да сачува нашу земљу од сваког рата“.

Амерички листови и јавно мњење учинило је све да се Вашингтон освести и опамети, наглашава у закључку шпански лист, али се Рузвелт на све те опане начино глуми.

Друга измена савановиштва између Бугарске и Румуније

Друга размена становништва између Бугарске и Румуније биће завршена до 25 о. м. Овом приликом биће извршено пресељење 3.000 Бугара из северних покрајина Добруе у Бугарску и око 7.700 Румуна из Бугарске.

ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ПРИМАЈУ ОГЛАСЕ
ПРЕКО ЦЕЛОГ ДАНА У СВОЈОЈ
АДМИНИСТРАЦИЈИ:

КНЕГИЊЕ ОЛГЕ 21
(штампарија ГРЕГОРИЋ)

УПУТСТВО ЗА ОБРАЧУН И ИСПЛАТУ ПРИНАДЛЕЖНОСТИ ДРЖАВНИХ ПЛАТЕЖНИКА И МАТЕРИЈАЛНИХ РАСХОДА

Према уредби о исплати припадности државних платника у мобилном и ратном стању М.С.Бр. 1503 од 18 новембра 1939 године („Службене Новине“ бр. 271 од 25 новембра 1939) и Правилнику бр. 37600/1 од 4 децембра 1939 („Службене Новине“ бр. 292 од 21 децембра 1939) Финансијске дирекције и Пореске управе дужне су вршити исплате горњих припадности.

Но с обзиром на измене прилике, а ради једнообразног поступка при исплати и обрачунавању исплаћених докумената, издајем следеће:

УПУТСТВО:

1) Исплата припадности државних платника вршиће се у износу који је припадао за месец април 1941 године изузетно од прописа чл. 1 тач. „а“ поменутих Уреда. Активним државним службеницима исплаћиваће се само редовне припадности означене у својој одлуци бр. 411 од 11 маја 1941 године. Пензионери, који желе да се користе прописима чл. 1 тач. „б“ Уреда, дужни су уредним документима доказати да су им престали приходи од личног рада или имања због којих су примади умањени додаци, или га нису примади, па ће им се тек тада исплаћивати додатак који нису примади а припада им по закону.

2) Приликом обрачуна и исплате припадности вршиће се обуставе предвиђене у чл. 1 став последњи Уреда, а ако исплате благодне (финансијске дирекције), односно другостепени наредбодавци располажу партијалном забраном и оставалим књижама прописаним чл. 47 и 55 Правилника о раду отсека рачуноводства при министарствима и о рачуноводној служби код наредбодавца Др. Број 178896/28, обрачунавање и наплативање и све остале забране које су биле у деловању на начин, који је важио до објаве опште мобилизације.

3) Право на пријем припадности престаје кад наступи који од случајева прописаних у чл. 2 и 3 Уреда.

4) Изузетно од чл. 4 Уреда, ако умре или погине лице од кога породица доводи право на један од облика припадности из чл. 1 Уреда, исплата ће се наставити у износу од 60% укупних припадности докле исплаћивања, а заинтересовано лице дужно је одмах тражити регулације припадности. После регулација тих припадности извршиће се обрачунавање исплате и исплатити или наплатити евентуална разлика.

5) Пензионисаним лицима пре објаве мобилизације, као и онима који буду накнадно пензионисани, изузетно од чл. 5 Уреда, до регулација њихових пензијских припадности, исплаћиваће се на име нерегулацијаних пензијских припадности 75% од припадности које су исплаћивале до пензионисања, а после регулација њихових пензијских припадности извршиће се обрачунавање исплате и исплатити односно наплатити евентуална разлика.

Платежницима којима буду исплаћиване припадности по тач. 4 и 5 овог упутства, у платну књижицу за мобилно и ратно стање има се уписати изнад исплаћеног нето износа 60% односно 75% тако да се види да је исплаћена аконтација нерегулацијаних припадности.

6) Финансијске дирекције, односно пореске управе, вршиће исплате припадности оних државних платника који су и раније становали на њиховом подручју и своје припадности примади од финансијске дирекције, односно пореске управе.

Изузетно од предвећа финансијске дирекције и пореске управе вршиће још и ове исплате:

- а) државним службеницима са друге територије уз потврду да су се јавили на дужност надлежном старејини;
- б) уживаоцима пензијских и инвалидских припадности, помоћи, потпоре, ренте, признања, милостије и издржавања са друге територије, који су приморани да напусте досадашње место боравка;
- в) Платежницима српске православне цркве са своје територије, као и онима који су приморани да напусте досадашње место боравка;
- г) члановима породица активних официра, војних чиновника, подофицира и осталих службеника по струци министарства војске и морнарице и то само онима, чији је прави платеник у заробљеништву и ако породице (односно овлашћена лица) поднесу представку са изјавом под моралном, материјалном и кривичном одговорношћу о томе, да су први платеници у заробљеништву, односно да им није познато место њиховог боравка. Ове се изјаве имају завести у деловодник и чувати код исплате благодне, пошто се претходно о томе унесе потребна констатација на страни 6 платне књижице за мобилно и ратно стање.
- д) Породицама официра неће се обрачунавати нити исплаћивати специјални војни додатак, додатак из одеље и из чл. 10.
- е) Породицама оних државних службеника са територије садашње Србије који су у заробљеништву а које су пресељене из места службовања првог платеника, као и уживаоцима пензијских и инвалидских припадности које буду промениле место боравка.
- ж) Материјалне расходе за неопходне потребе и то само по одобреном министарства финансија (одељења државног рачуноводства). Ова одобрења тражиће старејине надлежних односно наредбодавца;
- з) Рачуне за исхрану болесника и осиротелица као и друге неопходне потребе, за које се не може чекати одобрење, на основу налога старејине надлежних односно наредбодавца; и

ж) Аконтације дневница и путног трошка по уредби, у вези са наплатом државних дажбина, за плаќасе на терен, које ће одређивати шефови пореских управа и наређивати њихову привремену исплату; Службеници, којима буде овако исплаћене аконтације, дужни су у законском року поднети уредан рачун путних трошкова и дневнице за чују ћу ликвидацију накнадно издати упутство.

7) Приликом обрачуна и исплате припадности државних платника, изузетно од прописа Правилника бр. 37600/1 1939 поступаће се на следећи начин:

- а) редовне припадности активних државних службеника исплаћиваће се по платним списковима, које ће у дупликату састављати режисер, кога за тај посао буде одредио старејина надлежног односно наредбодавца. Ови се спискови имају састављати у свему на досадашњи начин. У њих ће се увести сви службеници који су на лицу места као и они који су у заробљеништву а породице им стањују у истом месту, под условом да им је у платној књижици за мобилно и ратно стање уредно пренето право пријема припадности или да су испунили услов из тач. 9 овог упутства. Налог за исплату издаваће старејина надлежног односно наредбодавца. Режисер је дужан у свему поступати по чл. 28 Правилника и у платну књижицу за мобилно и ратно стање на стр. 4 уписати из мирнодобних платне књижице редовне припадности које су биле у месецу априлу 1941 године по врсти истих, као и оне које су биле у месецу маја, односно из тач. 1 овог упутства и на тај начин утврдити месечни нето износ за исплату. На уникату платног списка потписаног од прималаца и овереног од старејине надлежног издаће налог за исплату. Старејине надлежног односно наредбодавца на досадашњој територији Моравске финансијске дирекције, издаваће налоге за исплату финансијској дирекцији, која ће потом издавати налоге надлежним пореским управама а старејине надлежних односно наредбодавца на осталој територији издаваће налоге за исплату непосредно надлежној пореској управи. Режисер ће пре нето износа по списку, потврдити својим потписом на уникату платног списка, а исплату ће извршити по дупликату истог. Исплаћени нето износ режисер мора уписати у платну књижицу за мобилно и ратно стање на страни 7 означујући и месец за који је исплату извршио, што ће потврдити својим потписом и печатом надлежног. Дупликат платног списка по извршеној исплати овериће старејина надлежног односно наредбодавца, и исти ће се чувати ради даље контроле. Приликом састављања платног списка режисер је дужан да се у свему управља по чл. 28 и 29 Правилника и својој одлуци бр. 411/41 и да у циљу утврђивања да платеник већ није наплатио припадности за месец мај 1941 године или који наредни месец од сваког платеника изузме писмену изјаву под моралном, материјалном и кривичном одговорношћу о томе, да ли је и на којој каси примио и који износ на рачун припадности за месец мај тек године или који наредни месец осим оних уписаних у платној књижици за мобилно и ратно стање. Према добијеној изјави има се извршити обрачунавање. Изјаве морају бити заведене у деловодник и придружене дупликату првог платног списка, по коме буду исплаћене припадности уз основу овог упутства. Изјаве се имају узети свега једанпут, а из њих се морају уписати у платној књижици за мобилно и ратно стање на стр. 6 износи који су били исплаћени а нису били уписани у ту књижицу са означеним бројем и датум изјаве. Ову констатацију има потврдити потписом режисера и печатом установе код које је изјаву поднео. За платенике који у изјави потврде да нису примили ништа на рачун припадности, осим оних које су увеле у поменути платну књижицу, на истој страни платне књижице унесе се потребна констатација на напред означени начин;
- б) Пензијске припадности исплаћиваће се по признацима по обрасцу бр. 3. На претходној територији Моравске финансијске дирекције, дирекција ће достављати пореским управама списак лица, којима се и колико има исплатити на име

пензијских припадности, а пореске управе на основу тога списка вршиће исплате по признацима и обрачунавати се са дирекцијом на начин, који је већ прописан од стране дирекције.

Исплата пензијских припадности на осталој територији вршиће се по прописима Правилника бр. 37600/139 на основу платних књижица за мобилно и ратно стање и последњег купона о извршеној исплати путем Поштанске штедионице, за месец април или мај 1941 године;

в) Помоћи, потпоре, ренте, признања, милостије и издржавања исплаћиваће се на исти начин као и пензијске припадности.

Приликом исплате припадности под тач. 6 и исплате благодне поред провјерања књижица, дужне су изузети од корисника и писмену изјаву под моралном, материјалном и кривичном одговорношћу о томе, да ли је колико и на којој каси примио на рачун тих припадности осим оних који су већ уписани у платној књижици за мобилно и ратно стање, па ће са њима извршити обрачунавање. Изјаве се имају завести у деловодник, а из њих увести потребни подаци у платну књижицу за мобилно и ратно стање у свему на начин који је прописан за државне службенике. Пореске управе доставиће ове изјаве финансијској дирекцији за досије, а оне које немају своје дирекције чуваће ове изјаве код себе;

г) Инвалидске припадности, оних уживалаца који су до објаве мобилизације исплаћивали преко Поштанске штедионице, исплаћиваће се на исти начин као и пензијске припадности, а оних које су исплаћивале преко општинских управа исплаћиваће се и даље преко општинских управа. За ове исплате општинске управе састављаће платне спискове, које ће прегледати пореске управе и у платне књижице за мобилно и ратно стање уписати податке о валовити инвалидских припадности које се имају исплаћивати месечно. У том циљу општинске управе доносиће пореским управама на преглед инвалидске спискове, а платне књижице донеће само за месец мај 1941 године, односно за први месец по коме се исплата буде извршила по овом упутству. По прегледу платних спискова пореске управе ће издавати на привремене признанице општинским управама потребне суме за исплату. Свако извршено исплату дужна је општинска управа уписати у платну књижицу за мобилно и ратно стање и то потврдити потписом и печатом. Ако су пореске управе, односно општинске управе, до сада водиле контролник инвалида дужне су сваку припадност у исти завести.

8) Припадности осталих платеника из тач. 6 овог упутства исплаћиваће се на основу мирнодобних платних књижица односно последњег месечног обрачуна или купона и платних књижица за мобилно и ратно стање сводом правилника бр. 37600/139 и овог упутства. Код ових платеника имају се обустављати само дажбине означене у последњем става чл. 1 Уреда. И од ових се платеника мора увести изјаву под моралном, материјалном и кривичном одговорношћу о томе, да ли су, на којој каси и колико примили на рачун припадности осим оних уписаних у платну књижицу за мобилно и ратно стање, па ће према изјави извршити обрачунавање. И ове се изјаве морају завести у деловодник и из њих увести потребни подаци у платну књижицу у свему на начин, који је прописан за активне службенике. Изјаве ће чувати свака исплатна благајна код себе.

9) Све исплате вршиће се по платној књижици за мобилно и ратно стање. Породицама са овим платним књижама у којима није пренето право пријема припадности или је то право пренето, али пренос није оверен у смислу важећих наређења, исплата ће се вршити под условом ако се писменом представком обрате за исплату припадности и у истој изјави да ће примљене припадности вратити, ако се накнадно утврди да је прави платеник примно припадности за односни месец, и ако два активна или пензионисана државна службеника на поднетој представи изјаве, да ће и они из својих примања или остале своје имовине вратити примљене

припадности, ако се утврди да је прави платеник примно припадности за односни месец. Ове ће представке исплате благодне завести у деловодник и чувати код себе, пошто претходно унесу потребне податке у платну књижицу за мобилно и ратно стање.

Породице државних платеника, којима није извршен пренос права за пријем припадности на платној књижици за мобилно и ратно стање, него им је за пријем истих издато пуномоћје од првог платеника, дужне су приликом сваког пријема припадности показати оригинално пуномоћје, а исплатном документу приложити прот пренос истога који ће са оригиналом саранити благодне.

У осталим случајевима има се у свему поступати по овом упутству о начину амортизације изгубљених ратних платних књижица бр. 154 од 6 маја 1941 године.

10) На крају сваког месеца све исплате благодне (финансијске дирекције и пореске управе) сачињаће спискове исплаћених докумената на начин који је прописан у чл. 32 Правилника с том разлогом, што ће се издати рекаунтулатија само по буџетским разделима а не и по партијама и позицијама, које се за сада неће уносити ни у платне спискове ни у признанице.

Пореске управе са територије Моравске финансијске дирекције слаће исплаћена документа Дирекцији са месечним обрачуном на начин који је већ одредила дирекција, а остале пореске управе слаће исплаћене документе својој дирекцији на начин који је прописан Правилником бр. 37600/139. Пореске управе пак, које немају за сада своје дирекције, чуваће исплаћене документе у каси као припремени издатак до даљег наређења.

По пријему докумената код пореских управа финансијске дирекције поступаће даље по чл. 33 и 34 Правилника бр. 37600/139 с том разликом, што ће их књижици на рачун примљених исплата. Исплаћена документа за рачун специјалних благодна и других финансијских дирекција, дирекције ће достављати одељењу државног рачуноводства у отплату дага.

11) Моравска Финансијска дирекција за исплате које је она извршила сама или преко пореских управа, подносиће осим Министарству (одељењу државног рачуноводства) свакога месеца навештај по управљама о томе: колико је код сваког од њих у претходном месецу исплаћено на име личних припадности по буџетским разделима и укупно, на колики износ прихода и расхода рачуна у текућем месецу као и колико има расположиве готовине. На исти начин има поднети Београдска финансијска дирекција, а пореске управе са територија осталих финансијских дирекција достављаће предње навештаје непосредно Министарству финансија (одељењу државног рачуноводства).

12) Према стању расположиве готовине исплате свих припадности вршиће се или за цео месец или за пола месеца, о чему ће издавати посебно наређење сваког месеца. Према томе поступаћ ће бити следећи:

а) На случај исплате припадности за пола месеца, у платним списковима за исплату прве половине имају се увести целокупне месечне припадности по врсти истих и њихов укупни месечни износ. Потом ће се уписати половина бруто укупних припадности и половина износа свих обустава по врстама и њихов укупни износ. Одузимањем тога износа од половине бруто припадности добиће се половина нето припадности за исплату.

За исплате по признацима, у ове се има увести обрачунавање месечних припадности по врстама истих и њихов укупни износ, а испод тога уписује се половина тог износа. Признанице се имају исплаћивати на тој половини износа а обуставе се имају показати у половини њиховог месечног износа, чиме се збир има одбити од износа признаница и издати нето износ за исплату.

Овако исплаћени износи имају се увести у платну књижицу за мобилно и ратно стање као прва половина припадности за датични месец;

б) Приликом исплате друге половине припадности поступаће се на начин који је прописан у претходној тачки.

13) Јеврејима државним платницима пошени од 1 маја 1941 године не смеју се вршити никакве исплате.

14) Припадности за месец мај 1941 исплатиће се за цео месец. Уколико су исте исплаћене за пола месеца исплата друге половине има се извршити у току месеца маја т.г.

15) Државни платеници који су већ наплатили своје припадности за цео мај 1941 године или за који наредни месец, морају ће наставити пријем својих припадности тек по истеку времена за које буду исплаћени сви остали државни платеници.

16) Инвалидске припадности за месец април 1941 године, у колико нису већ исплаћене, исплатиће се у целом износу, а за исплату осталих припадности које нису исплаћене за време до 1 маја 1941 године, издају посебно наређење, кад за то буде могућности.

17) Осим поборних припадности у овом упутству могу се исплаћивати и пореске припадности умрлих односно негинулих државних платеника.

Ово упутство ступа на снагу одмах и доставити га свима Министарствима, финансијским дирекцијама и пореским управама.

Комесар за финансије
ЛЕТИЦА, с. р.
(Агенција „Рудник“)

Исплата друге половине припадности за месец мај

Главна државна благајна Министарства финансија у згради Поштанске штедионице вршиће исплату друге половине припадности за месец мај 1941 године по следећем распореду:

- 1) Пензијске припадности уживаоцима који имају платне књижице Главне државне благајне Министарства финансија а ове носе следеће контролне бројеве:
  - 24 маја прелазне са бр. 1—1200 поподне са бр. 1201—2400.
  - 25 маја пре поподне са бр. 2401—3600 поподне са бр. 3601—4800.
  - 26 маја пре поподне са бр. 4801—6000 поподне са бр. 6001—7200.
  - 27 маја пре поподне са бр. 7201—8400 поподне са бр. 8401—9600.
  - 28 маја пре поподне са бр. 9601—10800 поподне сви они пензионери који имају дупликате платних књижица Главне државне благајне Министарства финансија.

2) Пензијске припадности уживаоцима који имају платне књижице издаде од других благајна, а наплатили су прву половину припадности за месец мај тек године код Главне државне благајне, према презимену кога почињу и то:

- 29 маја пре поподне од А до завршно са Н, поподне са М до Ш.

- III Породицама официра, војних чиновника и других по струци Министарства војске и морнарице, које су већ примале прву половину припадности за месец мај код Главне државне благајне, а чија презимена почињу са словима и то:
  - 30 маја пре поподне од А до И, поподне од Ј до П.
  - 31 маја пре поподне од П до краја и они који не буду примили 30 маја.

IV Режисерима за надлежња, која су примили прву половину припадности код Главне државне благајне Министарства финансија 27 и 28 маја тек године, с тим да су они дужни уникате платних спискова са уредним издаде од 24. в. м.

V Остали државни службеници и платеници, који су већ примили прву половину припадности за мај текуће године код Главне државне благајне 1 и 2 јуна тек године.

Скреће се пажња да ће се наведене исплате вршити строго по горњем распореду и да се неће чинити никакви изузетци.

(Из Одељења Државног рачуноводства комесаријата Министарства финансија бр. 2222 од 19 маја 1941 године).

